

VÅREN 2020

Sälle

Är på spegelplanet havsgefer
vid Harvungen. Ca 25 sjömil på vägen.
Marschalet 10len. Ingen i sikte på
fjer timmar.

INTERVJU MED FYRENTUSIAST MARJA PYLVÄNÄINEN
WILHELM ENCKELL BERÄTTAR OM SIN RELATION TILL NATUREN
BÅTLIV I ETT FÖRÄNDERLIGT KLIMAT | SNYGG BEACH-FADDERSKOLAN KOMMER
GE DIG UT OCH PADDLA PÅ SAIMEN

HÅLL SKÄRGÅRDEN RF:S MEDLEMSTIDNING

Tidningens pärm är en försmak av vår kommande medlemsvärningskampanj för att hitta nya människor som älskar vattendragen och naturen och som vill bli våra medlemmar. Modellerna för kampanjen är HSR rf:s personal. Det här numrets pärm bild pryds av **Okko Salo**, befäl på Skärgårdshavets servicefartyg M/S Roope.

OMSLAGET: bild Simelius Simelius,
AD: Pauliina Vesterinen / Pauhaus
UTGIVARE: Håll Skärgården Ren rf
Slottsgatan 16, 20100 Åbo
KONTOR TEL. 02 274 5500
salle@pssry.fi

CHEFREDAKTÖR: Nora Forsman
DENNA TIDNING HAR GJORTS AV: Nora Forsman,
Ida Sandberg, Aija Kaski, Eeva Taimisto, Esko Pettay,
Oona Komonen, Laura Malmivaara, Arto Apila, Veera Säilä,
Annika Welling-Nyberg, Camilla Liski
LAY-OUT: Pauliina Vesterinen / Pauhaus
Illustrationer på s. 10, 12–13, 22 och 26 Arto Vesterinen
ÖVERSÄTTNINGAR: Scandix
TRYCKERI: Jaakkoo-Taara Oy

© 2020 Håll Skärgården Ren rf

” DET BOR EN GLÄDJE UTI STIGLÖS SKOG. FRÅN ENSLIG STRAND EN TJUSNING MOT MIG LER. ETT SÄLLSKAP HAVET ÄR, DIT HELST JAG DROG.”

Jaha, vad skulle man kunna göra på midsommar? Ska vi ta och ro någonstans? Vi tältar på någon fin holme eller i någon bukt och sedan ror vi tillbaka på midsommardagen! Så packade vi ner alla förnödenheter, god färdkost, fiskegrejer, hunden och barnen i roddbåten och började med hjälp av två par åror ro ut på Puruvesi. Inget annat behövdes och vi hade kanske vår bästa midsommar någonsin.

Förr i tiden var det här ett ganska vanligt sätt att tillbringa fritid till sjöss. Man gjorde helgutflykter till olika öar, tältade eller övernattade i fiskarstugor. Någon kanske slog läger på ön hela sommaren. När jag försvarar det unika nätverket av utfärdshamnarna vi har i Saimen och Päijänne har jag talat mycket om den här kulturen med båtutflykter. Det är något som jag inte skulle vilja se försvinna och något som jag önskar alla kunde få uppleva. Man kan åka iväg med roddbåt, kanot eller vilken slags båt som helst. Om man inte har egen båt kan man hyra en farkost.

Om man inte kommer på vart man kunde bege sig finns det tips och färdiga ruttor att tillgå. Flera olika instanser har samlat tips på utfärdsmål och ruttor på sina webbplatser. Det lönar sig t.ex. att kolla olika friluftssidor samt kommuners, städers, hobby- och rekreationsområdesföreningars webbplatser och sociala medier. Ett tips på ett intressant besöksmål finns på sidan 12 i denna tidning.

Utfärdshamnarna har ofta grundats på de platser där man sedan gammalt alltid har slagit läger. De är ofta utrustade med utedass, eldplats med ved och avfallshantering. Håll Skärgården Ren rf:s verksamhet i Insjöfinland går huvudsakligen ut på att sköta utfärdshamnarna och hålla dem i skick. Dassen behöver tömmas och förses med strö och papper, det behövs ved till lägereldar och soptunnorna behöver tömmas.

Nu och då blir man tvungen att motivera varför avfallshanteringen behövs och är vettig. Jag vet av egen erfarenhet att man inte många dagar vill känna lukten av den där soppsäsen ombord. Lyckligtvis är avfallslagen entydig och man är tvungen att ordna vederbörlig mottagning av sådant ”rörligt avfall” som friluftsmänniskor ger upphov till. Det håller vi fast vid och vi tar vårt ansvar – stränderna, havet eller insjöarna behöver inte ett enda skräp.

Jag skriver denna text hemma, vid mitt köksbord, som har blivit min distansarbetsplats. År 2020 har fått den mest dystra klang sedan krigsåren. Mitt bland osäkerhet, rädsla och begränsningar har stränderna och skogarna i vår närhet blivit allt viktigare: de ger oss kraft, frid och tröst. Denna sommar kommer att vara annorlunda, men förhoppningsvis får vi röra oss utomhus och njuta av vattnen hemmavid och i vår närhet. PS. Rubriken är för övrigt ett citat av den brittiske poeten **Lord Byron**.

Eeva Taimisto
HSR rf:s distriktschef för
Insjöfinland

PÅ YTAN

VÅRENS SÄLLE

I SÄLLES SÄLLSKAP

VÅR GEMENSAMMA MILJÖ

INNEHÅLL

På ytan.....	4
Vårens Sälle.....	6
Signaler.....	10
Gästkolumn: Esko Pettay.....	11
På Sälles kompass.....	12
Sälles ansikten.....	14
I Sälles sällskap.....	16
Snygg Beach- fadderskolan kommer.....	20
Sälle tipsar.....	22
Vår gemensamma miljö.....	24
Känner du igen?.....	26
Sälle-produkter.....	28
Det vattnas i munnen.....	30
Kontaktuppgifter.....	31
Stödjare.....	32

SAMMANSTÄLT AV: Ida Sandberg

Obs! Vi ber er beakta det undantagstillstånd som råder i landet på grund av coronaviruset, vilket kan leda till konsekvenser för bl.a. anordnandet av sommarevenemang och stuguthyrning.

1. Festivalsamarbete och Roska-Roope på turné utlovas i sommar

Under sommaren kan man även stöta på representanter för HSR rf och skräppuppsamlingsbåten Roska-Roope ute på festivaler! Vi samarbetar bl.a. med festivalerna Kesärauha, Ruisrock och Archipelago Sea Jazz. Dessa evenemang anordnas i omedelbar närhet till vatten och är därför viktiga platser där föreningen på ett positivt sätt kan påverka människors beteende.

Avsikten är att Roska-Roope, som gjorde sina första framträdanden förra året, igen ska åka runt till olika sommarevenemang och rengöra vattendragen från skräp som flyter på vattenytan. Förutom den konkreta uppsamlingen vill man att Roska-Roope ska väcka människors uppmärksamhet beträffande det marina nedkräpningsproblemet och påminna att inget skräp hör hemma i naturen. Båten är i sig miljövänlig, eftersom den drivs med elmotorer och får sin ström från solpanelerna på taket.

/HSR rf

/Jutta Vuolamo

3. Kampanjen Magknip av plast dyker upp i städerna även denna sommar

Största delen av skräpet i Östersjön härstammar från städerna och tar sig dit antingen direkt från den vanliga konsumenten eller exempelvis med dagvatten-systemet. Kampanjen Magknip av plast, som fick sin start förra sommaren, har som mål att få stadsborna att bli medvetna om källorna till det skräp som hamnar i vattendragen. Till kampanjen hör färgglada, klistermärkesförsedda gatubrunnslock och soptunnor som man i sommar kan se i Esbo, Helsingfors, Lahtis, Lundo och Åbo. Följ även kampanjen på sociala medier **#Mahanpurujamuovista** **#Magknipavplast**

/HSR rf

4. Ännu hinner du hyra en stuga vid Saimen för sommaren

Vårt distriktskontor i Insjöfinland hyr ut stugor som Saimens Rekreatiomsområdesförening upprätthåller på natursköna Rokansaari i Lietvesi i Puumala. Rokansaari är en populär utfärdshamn med sju trivsamma uthyrningsstugor från 1950- och 1970-talet. Stugorna är försedda med basutrustning. Ön erbjuder också service i form av två bastur, olika eldplatser, en grillplats med tak, en avfallsstation, en brunn och ett sommarcafé.

För att boka en stuga ring distriktskontoret för Insjöfinland på tfn 015 514 648 (mån-fre kl. 8-16) eller mejla till roope.jarvisuomi@pssry.fi.

5. Skrot samlas in i Skärgårdshavet och i Vasa skärgård

HSR rf och Sydvästra Finlands Avfallsservice Ab ordnar ambulerande skrotinsamling i Pargas och Kimitoöns skärgård 29.6-2.7.2020.

I samband med skrotinsamlingen får hushållen avgiftsfritt lämna in farligt avfall, elapparater och metallskrot. Farligt avfall ska förpackas och märkas omsorgsfullt. Vid insamlingen mottas också skrotbilar om man senast 22.6 meddelat om dem till kundtjänsten vid Sydvästra Finlands Avfallsservice på **tfn 0200 47470** eller per **e-post till asiakaspalvelu@lsjh.fi**.

Bygg- och städavfall ska packas i speciella stor säckar som säljs vid Sydvästra Finlands Avfallsservices sorteringsstationer fr.o.m. 1.4 och fram tills insamlingen startar. En kubikmeterstor säck kostar 89 €, vilket inkluderar hanterings- och transportkostnader. Säckar kan också köpas från M/S Roope medan insamlingen pågår. Kontrollera tidtabellen och insamlingsställena på Sydvästra Finlands Avfallsservices webbplats.

HSR rf och Stormossen ordnar en avgiftsfri insamling av metall-, el- och elektronikskrot i Vasa skärgård under veckoslutet 31.7-1.8.2020. Insamlingsställena hittar du på Stormossens och HSR rf:s webbplatser när tidpunkten närmar sig.

6. Vi ses på Hamnseminariet i höst

Vårt årliga utbildningsevenemang, Hamnseminariet, anordnas i år i oktober i Åbotrakten. Mer exakta uppgifter om tid och plats kommer senare, håll ett öga på webbplatsen och följ våra sociala medier!

Seminarieprogrammet har särskilt planerats med tanke på dem som arbetar i båthamnar, representanter för kommuner och myndighetsinstanser, aktiva i båtklubbar och andra intresserade. I år behandlas bl.a. frågor i anknytning till båtbottentvätt och hur man kan dra nytta av ansvarskommunikation i marknadsföringen av hamnarna.

Hej fiskare!

Under den kommande säsongen tar vårt servicefartyg i Skärgårdshavet emot gamla jiggare. Insamlingen är en del av vårt samarbete med Finlands Fritidsfiskares Centralorganisation.

2. Posankka Race ordnas igen

Posankka Race, som är en ny typ av medelinsamlingsjippo, ordnades för första gången i fjol och kommer även i år att arrangeras på Åbodagen 20.9. Posankka Race går av stapeln i Aura å i Åbo, där små tävlingsposankor tävlar om vem som kommer först i mål. Alla som vill kan före evenemanget adoptera en egen tävlingsposanka. Alla intäkter från adoptionerna styrs till HSR rf:s konkreta arbete för skyddet av Finlands vattendrag. Möjligheten att adoptera en posanka öppnas på sommaren, följ våra sociala medier och webbsidor och kom med och tävla!

Fyrarna andas en förgången värld.

TEXT: Nora Forsman

Fyrvaktarens arbete hör till sjöfartens historia, men fyrturismen lever och frodas. Besökarna fascinerar av det isolerade livet på de vindpinade och vågsköljda öarna, de kulturhistoriskt värdefulla fyrbyggnaderna i sig och den teknologi som användes i forna tiders sjöfart.

Fyrarna är bland de äldsta säkerhetsanordningarna och positioneringshjälpmedlen som använts inom sjöfarten. Vid öppet vatten hjälpte de upplysta fyrarna navigeringen ute på öppna havet och inne i den steniga skärgården guidade de sjöfararna så att de tryggt kunde nå farlederna. Fyrarna är fortsättningsvis en ståtlig syn där de står på klipporna, men utvecklad navigeringsteknik har ersatt deras uppgifter. Senast på 1950-talet automatiserades största delen av fyrarna. Norrskärs fyr i Kvarken, som byggdes 1947, är Finlands sista bemannade fyr. Arbetet där upphörde 1987 och samtidigt försvann också fyrvaktarskrået i Finland.

I Finland finns cirka 50 havsfyrar. De är upplysta ledfyrar varav största delen ännu är i funktion, men numera är de automatiserade. Fyrarna har byggts så att de bildar en kedja i Finlands viktigaste farleder: när ljuset från föregående fyr försvinner är det inte länge tills ljuset från nästa fyr välkomnar en. Utöver dessa har Finland även ljuslösa båkar, som användes för navigering under den ljusa tiden. Finlands första fyr byggdes på Utö år 1753, men det nuvarande fyrtornet på Utö är från 1814, eftersom det ursprungliga förstördes under Finska kriget 1808. Också i övrigt har Finlands fyrväsende tagit stor skada under våra krig.

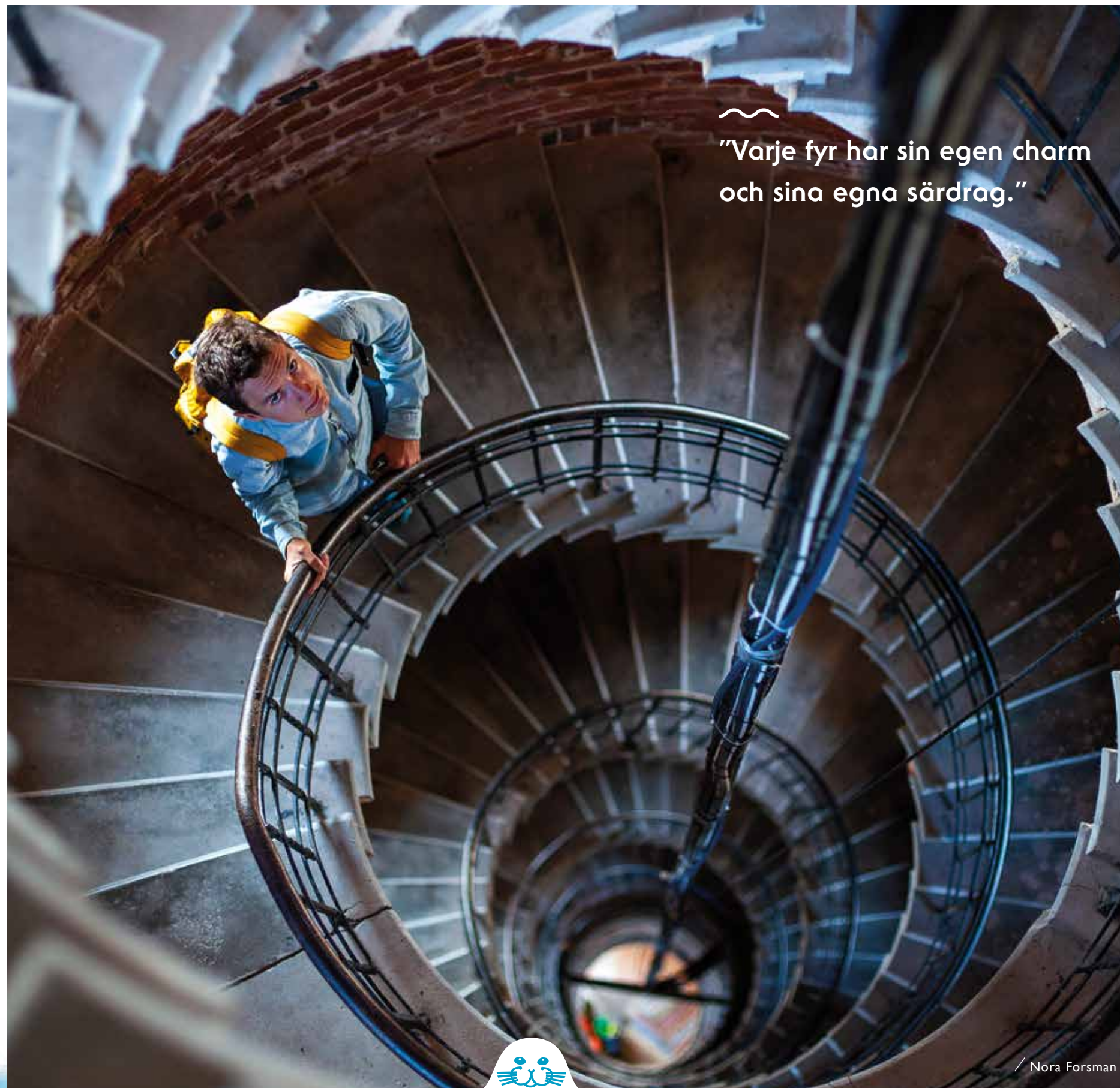
ARBETE AVSKILT FRÅN DEN ÖVRIGA VÄRLDEN

Fyrmästarnas och fyrvaktarnas arbete har genom tiderna fascinerat såväl besökare vid fyrarna som forskare, konstnärer och filmskapare. Hur har det varit att arbeta och leva på en enslig kobbe under knappa förhållanden och med vågorna och vinden som enda sällskap? Fyrmästarens och fyrvaktarens jobb hade sin guldålder i slutet av 1800-talet och början av 1900-talet. Då var det i allmänhet en fyrmästare och tre fyrvaktare som arbetade på fyrarna. Fyrmästarens och fyrvaktarens jobb åtnjöt respekt, eftersom de hade en viktig

／ Nora Forsman

Bengtskärs fyr som är byggd 1906 hälsar på sjöfararen ute i Skärgårdshavets yttersta skär.

“Varje fyr har sin egen charm och sina egna särdrag.”

／ Nora Forsman

Fyrarna är arkitektoniskt och kulturhistoriskt sett märkvärdiga byggnader. Flera av Finlands fyrar är renoverade under fjörra årtionden och öppnade för turismen. På bild ser vi en resenär på Bengtskärs trappor.

/ Oona Komonen

roll för att säkerställa en trygg sjöfart och de använde sig av den tidens topptechnologi. Även om fyrarna bara lyste medan det var öppet vatten bodde personalen med sina eventuella familjer på arbetsplatsen året om. Till alla fyröar eller kobbar var det ändå inte möjligt att ta med familjen, t.ex. ifall ön var så liten att det inte gick att odla eller bygga fler byggnader där.

TALKOARBETE OCH NYA VÄNNER

Fyrarna är numera populära besöksmål. En som har "trillat dit" på fyrar är **Marja Pylvänäinen** från Vanda. Så länge hon kan minnas har hon varit intresserad av hav och sjöfart. Båtliv har hon ägnat sig åt sedan slutet av 1960-talet, först tillsammans med sin far och senare har hon varit med på sin brors och vänners båtar. Intresset för fyrar väcktes för några år sedan när Pylvänäinens vän tipsade henne om att gå med i Finlands Fyrsällskap och att man den vägen har möjlighet att besöka fyrarna. Sedan dess har Pylvänäinen blivit en aktiv medlem i Fyrsällskapet och har hunnit besöka 25 av Finlands fyrar.

Också Pylvänäinen intresserar sig för de besvärliga levnadsförhållanden som i forna tider rådde ute vid fyrarna, hur man lyckades bygga fyrarna, vilken teknik som användes i dem och hur man levde ute på ön. Historiens vingslag är ännu närvarande på öarna, för eftersom fyrarna är avlägset belägna har även byggnaderna många gånger förblivit mer orörda än historiska objekt på fastlandet.

Pylvänäinen berättar att varje fyr har sin egen charm och sina egna särdrag. Exempelvis Bengtskärs och Söderskärs fyrar ligger på små klippöar ute i öppna havet, medan andra fyrar omges av mer grönskande natur. När Pylvänäinen

talat om fyrar är det dock en som hon särskilt lyfter fram, nämligen Märket på Åland. Märket uppfördes 1885 och var ständigt bebodd från det att den byggdes fram till att den automatiserades 1977.

– Fyren stod öde i 30 år och det såg redan ut som om den skulle förfalla slutgiltigt. Man lyckades dock rädda fyren, eftersom Finlands Fyrsällskap hyrde Märket av staten i utbyte mot underhåll av den, och därefter har en stor mängd restaurerings- och reparationsarbeten utförts med hjälp av talkokrafter, berättar Pylvänäinen.

Pylvänäinen är en av de två talkoansvariga vid Märket och har tillbringat flera veckolånga etapper ute vid fyren. En vecka är nämligen den längsta tiden som man kan tillbringa vid fyren, därefter byts talkodeltagarna ut.

– Det finns en mängd olika uppgifter för talkodeltagarna. De som kan hantera verktyg utför reparationer och dessutom behövs det bland annat en matansvarig, en dagboksförare och en guide. På ön finns också en liten butik. I år är planen att rappa byggnaderna. Självt har jag bland annat skött guidning, eftersom jag talar flytande finska, tyska, svenska och engelska, berättar Pylvänäinen.

Under en veckolång vistelse får man möjlighet att mer på djupet uppleva fyrens atmosfär än vad som är möjligt under en snabb dagstur. Men fyrvaktarnas isolerade liv är svårt att leva sig in i, eftersom man är ett sammansvetsat talkogång som jobbar tillsammans och umgås och är sociala.

– Ofta råder vi också talkodeltagarna att åtminstone en gång om dagen ta sig en timme egen tid då man kan dra sig tillbaka till en klippskreva för att koppla av och betrakta havet och naturen omkring en.

Bakom fyrentusiasten Marja Pylvänäinen står Märkets fyr på Åland.

Många talkodeltagare som kommer till Märket känner inte nödvändigtvis varandra sedan tidigare, men under veckans gång svetsas gänget samman.

– En av de bästa sidorna med den här verksamheten är att man även som vuxen får nya vänner och kan hitta en gemenskap med likasinnade. Jag har själv fått ett fint kompisgäng och numera träffas vi och gör även andra än fyrrelaterade saker.

Pylvänäinen räknar inte sig själv som en egentlig "fyrbongare", som har som mål att åka runt och besöka så många fyrar som möjligt, även utomlands. Det finns ännu många finländska fyröar som hon inte har varit till. Hitills har hon besökt de fyrar i Finland som man kan ta sig till med förbindelsefartyg eller som Fyrsällskapet ordnat exkursioner till. På så sätt har hon fått bekanta sig med bl.a. fyrarna i Kvarken. Hon drömmer om att kunna paddla ut till någon fyr, men det är något av en utmaning eftersom fyrarna ofta ligger långt ute i öppna havet.

– Rent generellt föredrar jag resor i hemlandet eller Norden, här finns så mycket att se. Jag gillar det svala klimatet och njuter av naturens frid. Förutom fyrturism ligger alla former av friluftsliv mig varmt om hjärtat. Myrar, skogar, sjöar och havet – allt det här är sådant jag gillar, berättar Pylvänäinen. **S**

*Som källa för artikeln har använts:
Laurell, Seppo 1999. Finlands fyrar. Nemo.*

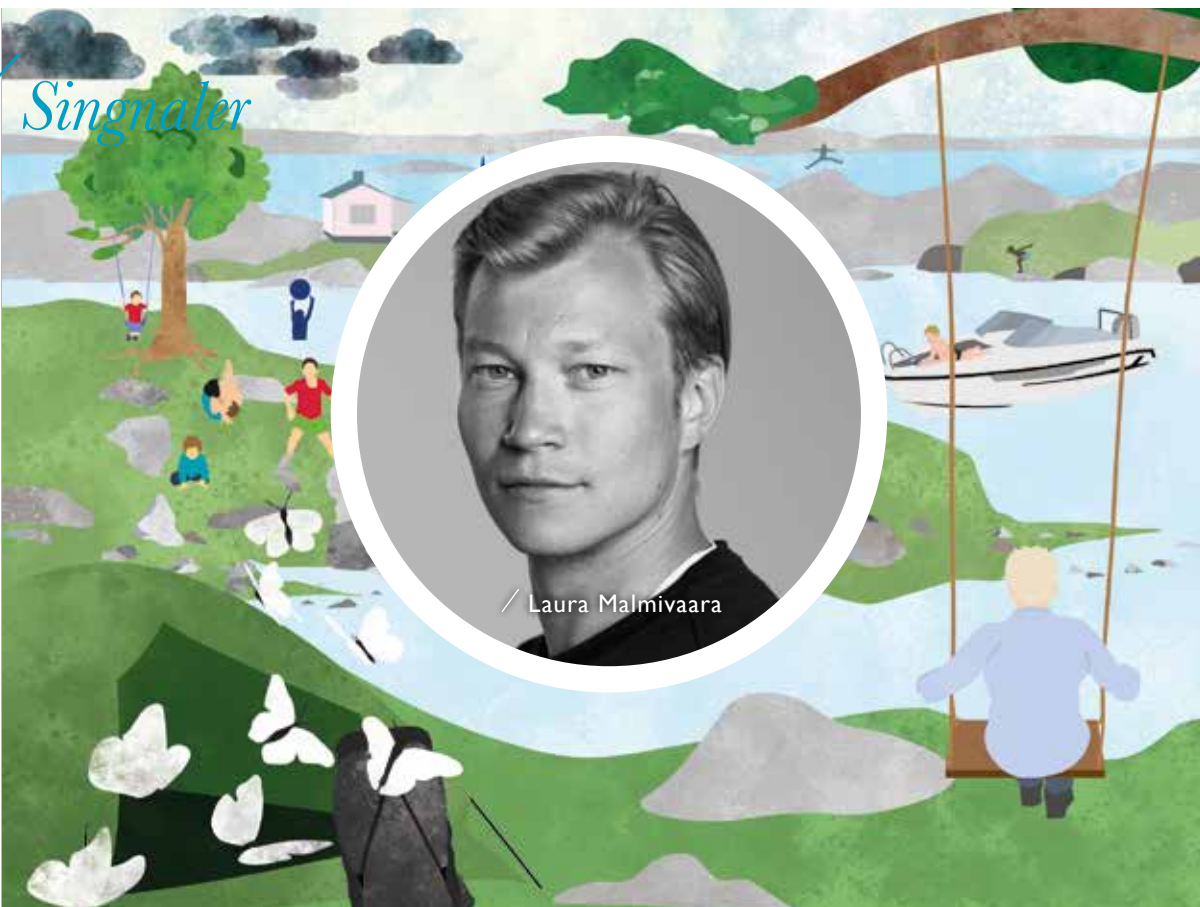
PROSAIL

PURJEHDUSTA
JA ELÄMÄÄ
PARHAIMMILLAAN

PROSAIL.FI

Signaler

Laura Malmivaara

Wilhelm Enckell

30-årig skådespelare och skärgårdsbo

TEXT: Ida Sandberg

Vad betyder naturen för dig?

För mig är naturen en lekplats. Jag minns hur jag som barn sprang naken i åskregnet tillsammans med kusinerna. Vi sprang runt på gården och skrek till varje gång som åskan dånade en bit bort. Naturen var stor och förunderlig. När vi var ute med båten låg jag framme i fören och drömde och nynnade på mina egna trubdelutter medan det spegelblanka havet svischade förbi. Naturen gav mig utrymme att vara precis som jag är. Mig själv. Naturen påminner också mig om hur sköra vi är och hur mycket lättare det är att förstöra något än att vårda, hjälpa och bygga upp.

Din favoritplats bland finländska vattendrag?

De norra och nordvästliga delarna av Ålands skärgård. Där har jag fått tillbringa mina somrar och röra mig fritt i naturens hägn. När man är ute på utflykter kan man uppleva klippor som slipats av vinden och havet och fantastiska öppna vyer. Jag rekommenderar Signiskär, som under 1700-talet användes som viloplats för skärgårdspostiljonerna.

Vilket missförhållande i fråga om miljön skulle du vilja uppmärksamma mer?

Det känns som att vi finländare har en nedärvd respekt för naturen, men jag vill påminna om att ge mer än man tar, bara fiska det man behöver och understöda lokala producenter.

Ditt löfte till naturen?

Jag lovar att glädja mig över att vi kommer att ses igen.

Vems signaler skulle du vilja höra i nästa nummer av Sälle och varför?

Jag har med intresse följt med vad pjäsförfattare **Ilja Lehtinen** skriver och i nästa nummer av Sälle skulle jag vilja höra hennes tankar. **S**

Gästkolonn

Kolumn:

Båtliv i ett föränderligt klimat

TEXT: Esko Pettay *Skribenten är en miljöexpert inom sjötrafik. På sin fritid ägnar han sig åt båtliv och paddling både till havs och på insjöarna i den utsträckning som hans klimataktivism lämnar tid över.*

Esko Pettay

De gångna fem månaderna av november är en oroande indikation på att vi nu idkar båtliv i ett föränderligt klimat – det har inte rått någon brist på värme, regn och stormar. Visst kommer det att komma isvintrar även framöver, men den genomsnittliga öppenvattenssäsongen kommer att bli längre – även på insjöarna. Klimatförändringen hotar tillståndet i vattendragen. Under en vinter som denna rinner extra mycket näringsämnen från åkrar och modifierade landskap ut i Östersjön och sjöarna, vilket bidrar till övergödningen av dem. Klimatförändringen kommer att påverka nästan allt och det ser inte ut som att vi kommer att kunna stoppa den. Takten på utsläppsminskningen är alldeles för långsam.

Men båtlivet i sig är inte hotat. En förlängd säsong torde vara precis vad entusiasterna vill ha och om man ser det i ett längre perspektiv lär inte ens en förhöjd havsnivå sätta stopp för båtlivet – snarare tvärtom. I takt med att klimatet förändras är det svårt att bevara Östersjöns tillstånd i gott skick och väderförhållanden torde bli något mer ostadiga, men detta kommer på sin höjd att dämpa båtlivets fröjder en aning.

Men klimatförändringens negativa effekter för samhället i stort är så omfattande att vi måste sträva efter koldioxidneutralitet även till sjöss. Lyckligtvis har vi tusentals år av erfarenhet av hur man åstadkommer detta. Förhoppningsvis kommer vi snart att ha en stor mängd andra utsläppsnåla alternativ än segel och muskelkraft. Kombinationen batterier plus elmotor är visserligen ännu inte tillräckligt utvecklad för att kunna ersätta förbränningsmotorer, men en sådan utveckling är helt möjlig inom kort.

Fritidsbåtarnas utsläpp av växthusgaser är små och deras totala klimat-effekt är mycket liten, men det kan man också säga om många andra verksamheter vars sammantagna effekt redan är betydande. Också båtlivet och båtarna bör ta sitt ansvar och försöka bli kvitt utsläppen.

I det stora hela kommer båtlivets förutsättningar inte nödvändigtvis att förändras så väldigt mycket under de närmaste åren, men även inom båtlivet vore det viktigt att utveckla alternativ till fossila bränslen. Båtlivet skulle ha alla förutsättningar att kunna utvecklas till ett utsläppsnålt sätt att njuta av naturen och sin fritid. Ett båtliv med mindre utsläpp är också tystare och stör mindre.

Det kan hända att vi kommer att se begränsningar eller skatthöjningar i fråga om fossila bränslen, men inte heller detta kommer att innebära slutet på båtlivet. Havet svallar, vågorna stänker, vinden viner och även när vi har förlorat mycket annat värdefullt kan vi ännu njuta av att vara ute på sjön. Vattnet räcker till och för mig ligger det underbara i båtlivet just i det att man guppar på vågorna, vattnet stänker och landskapet ändrar skepnad. Det tar aldrig slut. **S**

“Förhoppningsvis kommer vi snart att ha en stor mängd andra utsläppsnåla alternativ än segel och muskelkraft.”

Utfärdshamnstrutten på Saimen samlar fantastiska besöksmål för paddlaren

TEXT: Nora Forsman

Paddla ut på sjön! Södra Karelen rekreativområdesstiftelse har sammanställt en rutt som tar paddlare mellan olika utfärdshamnar. Paddlingsrutten går från Villmanstrand till Imatra och längs rutten ligger flera olika utfärdshamnar där man kan vila, laga mat, övernatta, gå på torrtoaletten, slänga sitt skräp och i vissa fall också bada bastu.

Utfärdshamnstrutten börjar i Myllysaari i Villmanstrand och slutar vid Lammassaari i Imatra. Rutten är totalt cirka 43 kilometer lång, men man kan också välja att besöka bara de besöksmål man själv vill. Alternativt kan man förlänga rutten så att den omfattar även andra utfärdshamnar i Södra Karelen såsom Ilkosaari, Pullikainen, Rastinniemi och Huuhanranta eller så kan man ge sig av ännu längre, till Ruuhonsaari. Den slutliga rutten bestämmer paddlaren själv utifrån rådande väder och vind, sina krafter och sin förmåga.

RUTTENS BESÖKSMÅL:

Rutten börjar vid Myllysaari badstrand i Villmanstrand. Alternativt kan man också färdas i motsatt riktning och avsluta här. Den andra änddestinationen är Lammisaari i Imatra, där det finns en båthamn. I området finns också Ukonniemi badstrand och Imatra spa.

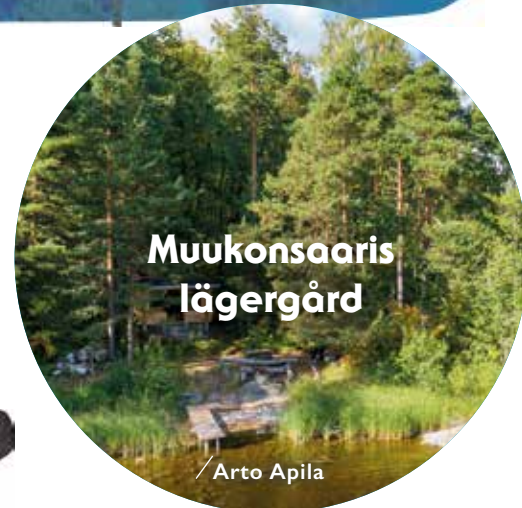
ANDRA BESÖKSMÅL LÄNGS RUTTEN

Päihäniemi, Taipalsaari

/Arto Apila

Päihäniemi har en fantastisk sandstrand och brukar kallas en av Södra Karelen finaste badplatser. Där finns också grillplatser med tak samt toaletter.

Muukonsaaris lägergård

/Arto Apila

Muukonsaaris lägergård, bastu och stugor kan hyras

Satamosaari, Villmanstrand

/Arto Apila

Satamosaari är ett populärt besöksmål. Ön har en skyddad lagun som har uppkommit i samband med att ett isblock som legat begravt i sanden har smältit. HSR rf har hand om utfärdshamnen och där finns bl.a. tre grillplatser med tak, två bastur, torrtoaletter och en sopstation.

Joutsenos båthamn

Här kan man sticka sig in för att äta och komplettera sin proviant.

Serien presenterar och ger tips om intressanta besöksmål inom HSR rf:s verksamhetsområden

Satamosaari, Villmanstrand

/Arto Apila

Finland erbjuder fantastiska möjligheter för paddling. Förutom Östersjön utgör våra tusentals sjöar också ett paradiset för paddlare. Vattnet i Saimen är så klart att du kan paddla och simma i "dricksvatten". När man paddlar är man i mycket nära kontakt med vattnet och naturen. Kanoten eller kajaken rör sig ljudlöst och gör att man kan känna sig som ett med naturen.

Bekanta dig också med dessa utfärdshamnar som HSR rf underhåller inom Södra Karelen rekreativområdesförenings område. Alla är fantastiska besöksmål för paddlare. Ilkosaari, Ruuhonsaari, Pullikainen, Hietasaari, Rastinniemi. Alla besöksmålen och närmare ruttinformation finns på adressen: www.ekarjala-retkeily.fi

/ Sälles ansikten

BILDER: Besättningen på M/S Roopetar

Jouni

Vem är du?

Jouni Liukkonen, befäl, skeppare, matros och allmän alltiallo på Roopetar.

Vad är det bästa med ditt arbete?

Det bästa med jobbet är att få vara ute och fixa i den fantastiska naturen, både på sjön och ute på havet. Att jobbet är mångsidigt och att det är omväxlande att både arbeta ombord på fartygen och ute i terrängen är enbart ett plus. Också förstås de trevliga arbetskamraterna.

Vad är det svåraste?

Den långa vintern efter att säsongen avslutats.

Vilket är ditt favoritutflyktsmål?

På de vattendrag där jag huvudsakligen jobbar är det svårt att välja ett utflyktsmål som skulle överträffa de andra. Det finns så många fina ställen. Min favorit inom det område där vi själva sköter underhållet är Virtosaari i Kalkkinen. Det är en liten ö mitt i strömmen.

Berätta något roligt minne från arbetet

Det här hänger nu inte direkt ihop med arbetsuppgifterna, men var ändå en del av veckans arbetspass. Efter en solig dag grillade vi på strandklipporna och såg hur den nedgående solen färgade landskapet, det var som naturens eget konstverk.

Vad har du för fritidsintressen?

Också under fritiden tillbringar jag mycket tid till sjöss på min gamla skuta och ibland seglar jag både på insjöarna och på havet.

Vilka regler har ni ombord för att hålla sams?

De är lämpligt kryddade med humor och flexar i mån av möjlighet.

Besättningen på M/S Roopetar presenterar sig! M/S Roopetar är Håll Skärgården Ren rf:s servicefartyg på Päijänne. Föreningen sköter cirka 20 objekt på Päijänne, på sträckan mellan Lahtis och Jyväskylä.

Harri

Vem är du?

Jag är Harri Nieminen, matros och skeppare på M/S Roopetar.

Vad är det bästa med ditt arbete?

Det bästa med mitt arbete är den friska utomhusluften, naturen och framförallt insjövattnet.

Vad är det svåraste?

Något som ibland är lite utmanande är att arbetet är så fysiskt och att förhållandena varierar mycket.

Vilket är ditt favoritmål?

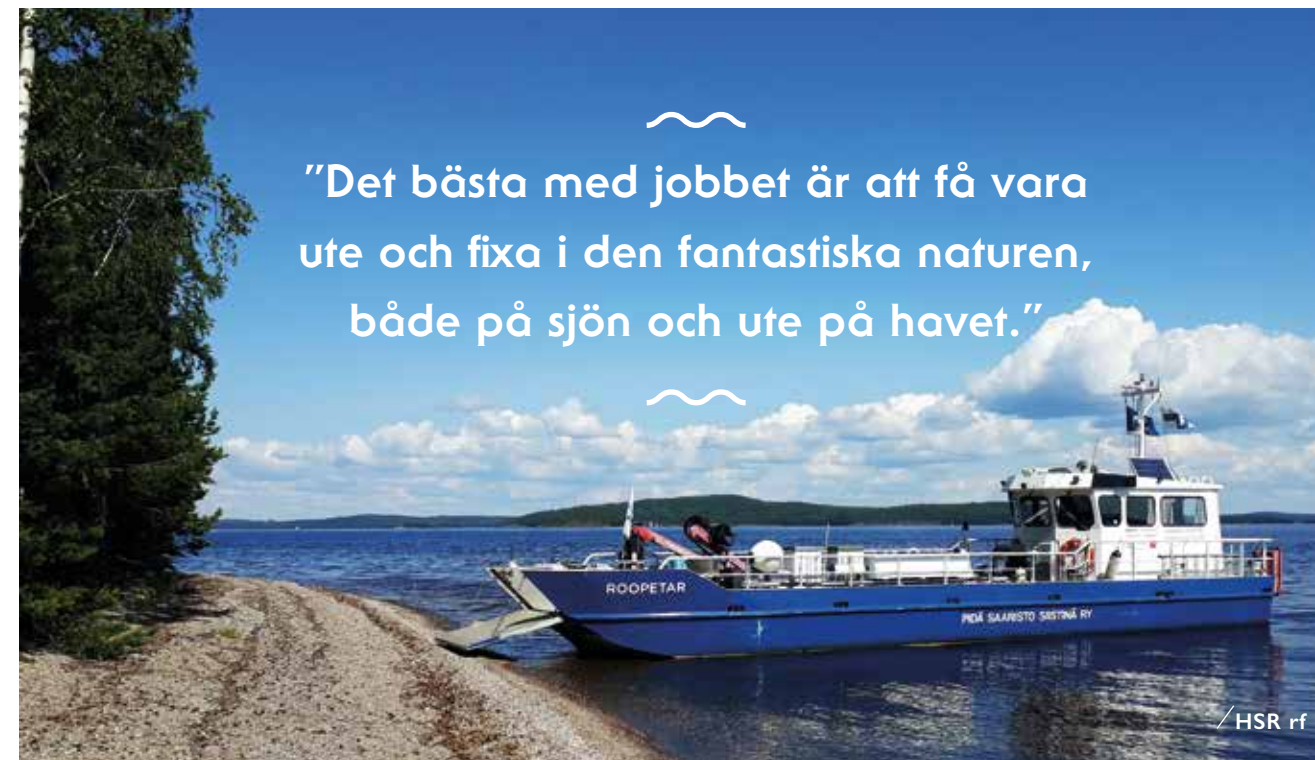
Mitt favoritställe är samma som Jounis, dvs. Virtosaari. Det är en liten, idyllisk ö i Kalkkinen.

Vad har du för fritidsintressen?

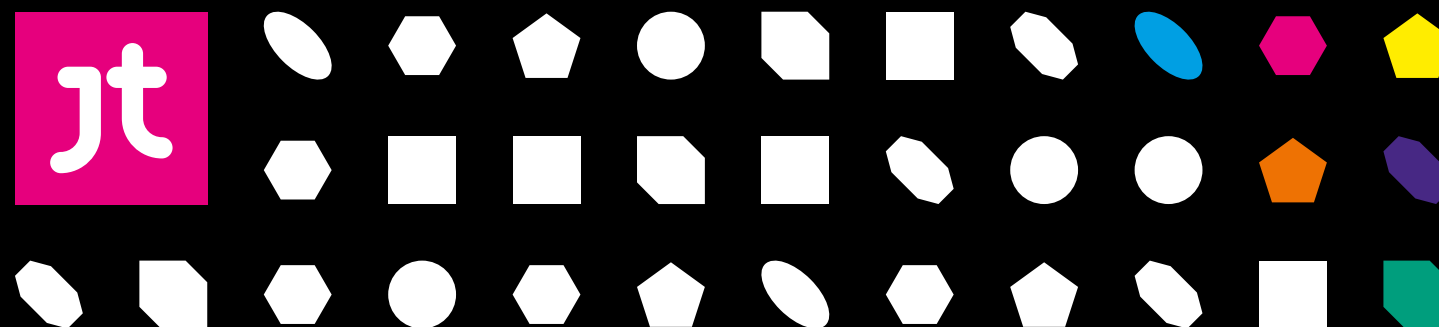
Jag sysslar med bättniv även på fritiden.

Vilka regler har ni ombord för att hålla sams?

Vi har egentligen inga regler. Båda gör allt. Det viktigaste är tillit och yrkesskicklighet. **S**

Servicefartyget M/S Roopetar är ett viktigt verktyg för att upprätthålla renligheten och bekvämligheten på utfärdshamnarna i Päijänne

**ALL VÅR VERKSAMHET BASERAR SIG PÅ KVALITET OCH
ÄR INTEGRERAT I VÅRA DAGLIGA PROCESSER.
HÖG KVALITET ÄR ALLA VÅRA ANSTÄLLDAS
GEMENSAMMA MÅL.**

/ I Sälles sällskap – hälsningar från fältet

Nya Roope-Saimaa har katamarans-tomme och är 13 meter lång. Fartyget har bland annat en bogramp och en lyftkran.

Nya Roope-Saimaa överlägsen när det gäller underhåll av utfärdshamnar

TEXT: Nora Forsman

Föreningens storsatsning på att förnya sin flotta, som inleddes 2015, har igen klarat av ett delmål. Saimens nya servicefartyg M/S Roope-Saimaa är nu klart och arbetet med det inleds denna säsong.

Saimens nya servicefartyg har byggts av Raumoföretaget Alpo Pro Boats Oy. Företagets verkställande direktör Raine Björklöf låter över telefon nöjd med att byggprojektet är slutfört. Fartyget vilar nu i en uppvärmd hall där man lägger sista handen vid det. Bland annat ska de glänsande fartygssidorna prydas med föreningens namn och Sälle-logon. Alla provturer har gjorts, fartyget har besiktigats och man har ansökt om arbetsbåts- och andra godkännanden.

– Det blev ett fint och bra fartyg, berättar Björklöf nöjt i telefon.

– Det var nog ett krävande projekt, för vi råkade ut för många överraskningar under resan och själva fartyget förändrades ganska mycket från den ursprungliga planen. Men nu när arbetet är slutfört är vi mycket nöjda med resultatet. Föreningen får en mycket bra arbetsbåt med utmärkt teknisk utrustning, säger han.

ETT NYTT SÄTT ATT ARBETA

I och med det nya fartyget kommer det också att ske förändringar i underhållsarbetet i utfärdshamnarna. Tidigare sköttes hela det geografiskt vidsträckt Saimenområdet med ett enda servicefartyg. Nu har vi beslutat dela området i två. Det nya servicefartyget får sin hemmahamn i Puumala och det kommer primärt att användas för underhållet av besöksmål i södra Saimen. Dessutom ska det skaffas en mindre arbetsbåt till Nyslott som kommer att användas för servicen i de nordliga utfärdshamnarna.

HSR rf:s distriktschef för Insjöfinland, Eeva Taimisto, berättar att man genom denna lösning velat göra verksamheten mer flexibel och främja möjligheten att snabbt reagera på eventuella problem.

– Tidigare har det varit så att om det har skett något som kräver åtgärder i ena ändan av verksamhetsområdet så har det varit svårt att snabbt ta sig dit från andra ändan av Saimen. Vi vill kunna ta hand om utfärdshamnarna så bra som möjligt, säger Taimisto.

Den nya Roope-Saimaa som nu byggs kommer att ha en tvåpersoners besättning. På det andra, mindre fartyget kommer en person att arbeta.

– Arbetet avviker från tidigare också på det sättet att fartygsbesättningen inte längre bor ombord under arbetsveckan. Det här är också något som personalen måste vänja sig vid, säger Taimisto.

Under den kommande säsongen får vi alltså testa och ta till oss nya arbetsmetoder och bekanta oss med vårt splittrerna fartyg.

Vi är alla mycket lyckliga över det nya fartyget. Vårt arbete blir mer effektivt och vi kan bättre än tidigare se till att insjövattnens utfärdshamnar hålls rena och städade. Det nya fartyget har en nyckelroll för att vi på ett hållbart sätt ska kunna erbjuda folk möjligheten till rekreation i naturen och på sjöarna, säger Eeva Taimisto glatt. **S**

År 2018 beviljade riksdagen föreningen ett understöd på 500 000 euro ur statens tilläggsbudget för förnyandet av Saimens fartygsbestånd. Dessutom har Nyslott stad, Puumala, Sulkava, Enonkoski och Rantasalmi kommuner samt Etelä-Karjalan Säästöpankkisäätiö (Sparbanksstiftelsen i Södra Karelen) också beviljat bidrag på totalt 46 500 euro för fartygsbeståndsanskaffningen. HSR rf:s insamling Fixa flottan! har hittills samlat ihop cirka 35 000 euro från företag och privatpersoner.

Pensionerade Göran (till vänster) arbetade nästan 20 år som Roope-Botnias befälhavare. Tack! Mikael Thoden (på bilden) till höger.

Tack Göran!

M/S Roope-Botnias långvarige befäl Göran Ahlstrand i Bottniska viken går i pension i år. HSR rf tackar Göran för hans värdefulla arbete för en renare vattenmiljö! Som nytt befäl börjar Mikael Thoden som länge jobbat som matros på Roope-Botnia.

Du kan följa föreningens samt Görans och Mikaelns arbete i Kvarkens unika skärgård i del 4 av HSR rf:s minidokumentärserie *Min skärgård: Göran*. Se hela serien på HSR rf:s YouTube-kanal: [youtube.com/PSSry](https://www.youtube.com/PSSry). **S**

De nya septikbryggorna är trygga och lätta att använda

Kännbara förbättringar i HSR rf:s sugtömningstjänster är på gång. Inför den kommande säsongen placeras vi ut fem nya flytande sugtömningssystem av bryggmodell som betjänar våra medlemmar och deras privata fritidsbåtar. Bryggorna har tillverkats av Oy HL-Metal Ab. I och med dessa nya anläggningar har man satsat på användarvänlighet och säkerhet. De är lätta att förtöja vid och man kan stå stadigt på dem medan tömningen pågår. På bryggorna finns också bryggbelysning som tänds med hjälp av rörelsedetektorer. Bryggorna finns i två olika modeller, med en längd på 6 respektive 10 meter. De mindre septikbryggorna placeras ut nära öarna Ruuhu och Satamo i Saimen. Tankarna har en kapacitet på sex kubik. De större, 10 meter långa, bryggorna kommer till Björkö, Aspö och Sjalö i Skärgårdshavet. Vid dessa anläggningar kan två båtar lägga till samtidigt. Tankarna rymmer 10 kubik.

Anskaffningen av sugtömningssystemen till Saimen har möjliggjorts av ett projekt för istandsättning av septiknätverket (Septiverkosto kuntoon, SeVeKu) som finansieras av EU-programmet för utveckling av landsbygden i Fastlandsfinland. Skärgårdshavets anläggningar finansieras av projektet BATSECO-BOAT som utvecklar sugtömningstjänster för småbåtar i centrala Östersjön. Projektet finansieras av programmet Interreg Central Baltic 2014–2020. **S**

Sälle-tjänster behändigt via mobilen

Hur hittar du HSR rf:s näraste septikanläggning eller diskplats när du rör dig till sjöss? Nu är det ännu lättare än förut att hitta tjänsterna med vår nya Sälle-servicekarta som fungerar smidigt på alla apparater.

Med Sälle-servicekartan kan du leta efter alla Sälle-tjänster, såsom sopstationer, torrtoaletter och HSR rf:s sugtömningssystem eller varför inte miljövänliga Sälle-hamnar? Med hjälp av kartan kan man också filtrera sökresultaten, t.ex. söka efter en hamn där det finns insamling av bioavfall och diskplats.

Kom ihåg att ladda ner Sälle-servicekartan innan du kastar loss! Kartan hittar du på vår webbplats på www.sallekartan.fi eller direkt på adressen: www.sallekartan.fi.

Du kan dels använda kartan i en webbläsare, men även spara en kartsida på din mobil eller platta som en snabbikon. Då fungerar kartan på samma sätt som en app. Sälle-kartan gjordes av HSR rf:s samarbetspartner Poutapilvi. **S**

/ I Sälles sällskap – hälsningar från fältet

Sugtömningsanläggningen är en viktig service i den populära naturhamnen.

Istandsättning av Sälle-tjänsterna på Björkö

Byviken på Björkö i södra Skärgårdshavet är en populär naturhamn bland båtfararna. På ön finns bl.a. en fantastisk insjö. Nu ska servicen på ön utvecklas.

Nära gästhamnen har HSR rf en sopstation och en torrtoalett. I det första skedet av arbetet kommer man att renovera torrtoaletterna som varit i flitig användning. Man har också önskat en diskplats som filtrerar diskvattnet, för att organismerna i den skyddade bukten inte ska ta skada av diskmedlet.

HSR rf planerar reparationerna tillsammans med öns markägare, Karri och Santeri Knaapinen samt med NTM-centralen i Egentliga Finland. Allas gemensamma mål är att upprätthålla sådana tjänster på ön som stöder en hållbar vattenturism och önaturens diversitet. Eftersom ön under ett par sommarveckor har ett stort antal besökare är det viktigt att använda torrtoaletterna, diska kärnen på land, ta hand om sina sopor på rätt sätt och använda HSR rf:s flytande sugtömningsanläggning för att tömma båtens toalettavfall. Det är också önskvärt att besökarna använder de färdiga stigarna. Sällskapsdjur ska alltid hållas kopplade.

En del av reparationerna finansieras genom privata donationer. Förra året samlade **Petri Hollmén**, verkställande direktör för HSR rf:s samarbetspartner Lyyti tillsammans med sin fru **Maija** ihop en donation på 8 470 euro av sina 40-årskalasgäster. Pengarna gick till att utveckla tjänsterna på Björkö. **S**

Barnen får sina egna dass

Är era barn rädda för utedass? Ingen fara, inför den kommande säsongen kommer HSR rf att bygga särskilda utedass för barn vid vissa besöksmål. Dessa är dimensionerade med tanke på små båtfarare och besökare. De nya barndassen, som byggs med hjälp av Partioaittas Miljöbonus, kommer att finnas på Trunsö i Skärgårdshavet och på Rokansaari och Ruha i Saimen. **S**

Plast- och bioavfall återvinns

Ifjol inleddes ett plastinsamlingsförsök i Skärgårdshavet i samarbete med Sydvästra Finlands Avfallsservice Ab, och försöket fortsätter även i år. Plast samlas in och återvinns på Aspö, Trunsö, Gullkrona, Brunnskär och Brännskär.

–Det är viktigt att man inte sätter smutsig plast i plastinsamlingen för att inte hela satsen ska bli förstört. Då hamnar all insamlad plast istället bland det brännbara avfallet, påminner HSR rf:s distriktschef **Katriina Murto**.

Också insamlingen av bioavfall i området fortsätter. Insamlingsställen finns på Sjalö, Trunsö, Gullkrona, Jurmo, Öro och Bodö.

–Tack vare insamlingen av bioavfall kan man tillvarata näringsämnen och få dem tillbaka i cirkulation. Samtidigt minskar mängden brännbart avfall som uppkommer och kvaliteten på avfallet förbättras, vilket också leder till att kostnaderna för avfallshanteringen minskar, berättar Katriina Murto.

I Bottniska viken samlas plast in på Tankar, Mässkär, Kopparfurusjär och Kummelsjär. På Mässkär och Tankar finns även insamling av bioavfall. **S**

Med HälsoHjälpen har du alltid tillgång till distansläkartjänsterna.

HälsoHjälpen är en enkel och snabb hjälp för att ta hand om din hälsa och anmäla en skada. Du har tillgång till vår tjänst när du har LokalTapiolas hälso-, sjukkostnads-, olycksfalls- eller reseförsäkring. Om du insjuknar plötsligt eller råkar ut för ett olycksfall får du hjälp via chatten i HälsoHjälpen alla dagar i veckan.

I HälsoHjälpen behandlas dina hälsoärenden heltäckande. Som kund hos oss får du kontakt med hälsovårdsproffs, ditt ersättningsärende tas upp till handläggning och du hänvisas till vård – antingen direkt till en distansläkare eller vidare till en traditionell mottagning.

Det är lättast att använda tjänsten med hjälp av applikationen HälsoHjälpen. Bekanta dig närmare med tjänsten och ladda ner vår applikation till din telefon: lahitapiola.fi/halsohjelpen

Tjänsten är en del av LokalTapiolas ersättningstjänst för privat- och företagsförsäkringsskulderna. Tjänsteleverantör Mehiläinen Oy.

 LOKALTAPIOLA
Varsinais-Suomi

FINLANDS SKRÄPFISK

PLASTFISK (PLASTICUS SACCULI)

Livstid: 100 år
Längd: ♂ 40–60 cm, ♀ 20–40 cm
Förekommer i olika färgvarianter. Allmänt förekommande både i salt- och sjövattnen. Påträffas i hela landet.

CIGGFISK (RELICTACUS TABACI)

Livstid: 5–15 år
Längd: ♂ 8–10 cm, ♀ 6–8 cm
Det är lätt att känna igen den här vanliga skräpfisken på sin arttypiska vita färg. Påträffas allmänt i stim i närheten av hamnar och simstränder.

BURKFISK (METALLICUS POTES)

Livstid: 200–1000 år
Längd: ♂ 12–17 cm, ♀ 9–12 cm
Under de närmaste åren har denna värdefulla skräpfisk ökat kraftigt. Trivs bäst i vattendrag nära botten.

FLASKFISK (PLASTICUS UTREM)

Livstid: 1000 år
Längd: ♂ 15–38 cm, ♀ 13–32 cm
Denna genomskinliga skräpfisk är en bekant invånare på våra stränder. Framförallt sommartid kan denna art påträffas i hela landet.

Om vi fortsätter att skräpa ner våra vattenområden kommer havet år 2050 att bestå av mer plast än fisk. Genom att bli medlem i Håll Skärgården Ren rf stöder du våra vattenområdens väl nu och i framtiden. Medlemskapet kostar bara 35 euro per år.

HALLSKARGÅRDENREN.FI/BLIMEDLEM

Snygg Beach-strandstädning-programmet förankrar sig i skolorna

TEXT: Ida Sandberg

I år startar Snygg Beach sitt fadderskolprogram som riktar sig till alla årskurser i den grundläggande utbildningen. Fadderskolprogrammet kombinerar tvärvetenskaplig miljöfostran med strandstädningstälkon på skolans egen fadderstrand.

Pilotförsök har redan gjorts i fyra skolor i Åboregionen. Såväl elever som lärare har ivrigt välkomnat programmet.

”Det är på nåt sätt avkopplande och intressant, när man aldrig vet vad man kan hitta.”

”Det är roligt att få göra något annat än att sitta på skolbänken.”

Det var bland annat sådana tankar som väcktes bland eleverna i Tahvion koulu i Reso, när de via skolan deltagit i ett Snygg Beach-strandstädningstälko. Fadderskolorna städar den strand de valt två gånger per år och rapporterar in det skräp de hittat till Håll Skärgården Ren rf. Skolorna får kostnadsfritt tillgång till ett paket med tvärvetenskapligt undervisningsmaterial för alla årskurser i den grundläggande utbildningen. Materialhelheterna för de olika årskurserna har alla sina olika tyngdpunkter. Ämnen som behandlas är bl.a. återvinning av avfall, hur skräp tar sig ut i vattendragen samt nedskräpningens orsaker och följder.

– Med tanke på inläringen tycker jag att det är väldigt viktigt att man får möjlighet att uppleva saker konkret. Vid dessa gemensamma städtälkon har man kunnat stärka sådana färdigheter som är kännetecknande för ett aktivt medborgarskap.

Jag tror att det att man själv gör saker lär en ta bättre ansvar för sina handlingar och sin miljö, berättar klassläraren Pirita Saks från Tahvion koulu i Reso.

Puolala skola i är en av de första Snygg Beach-fadderskolorna. Skolans elever städade på ett förtjänstfullt sätt stranden till Aura å förra hösten.

Målet med fadderskolprogrammet är att ge grundskolor runt om i Finland en chans att engagera sig i att värna om sin egen närmiljö och ta till sig en hållbar livsstil. Det att man regelbundet arbetar för miljöns bästa hjälper eleverna att tillägna sig handlingsmodeller som främjar en hållbar livsstil även i sin egen närmaste krets och senare ute i samhället.

– Engagemanget i en långsiktig verksamhet innebär inte bara en betydande insats för skyddet av skolans närmiljö utan stöder också miljöns välmående i en vidare bemärkelse, berättar Julia Jännäri, som är koordinator för Snygg Beach-programmet.

Hur kan man gå med i fadderskolprogrammet? Alla skolor och även enskilda klasser runt om i Finland är välkomna och det är lätt att gå med i programmet. Deltagande i programmet kräver inte att läraren i förväg sätter sig in ämnet. **S**

Närmare information ger:

Julia Jännäri
Projektkoordinator
040 455 7251 | julia.jannari@pssry.fi

Atte Lindqvist
Projektkoordinator
040 458 9495 | atte.lindqvist@pssry.fi

Arrangera Snygg Beach -talko så här:

1. Välj en strand och samla ihop ditt talkogäng. Följ THL:s direktiv beträffande samlingar
2. Märk ut ditt talko på kartan på Snygg Beachs webbplats: snyggbeach.fi.
3. Utrusta er med städredskap och klä er enligt väder.
4. Räkna och rapportera in det skräp ni samlar in på skräpblanketten som kan skrivas ut från Snygg Beachs webbplats eller Snygg Beach-mobilappen. Appen finns för Android-telefoner och kan laddas från Google Play. Målet med Snygg Beach-programmet är förutom att städa upp stränderna också att samla information om det skräp som hittas på stränderna. Här spelar talkodeltagarna en viktig roll!
5. Se till att skräpet tas om hand för vidare behandling.

SÄLLE TIPSAR

Så här använder du en sugtömningsanordning

TEXT: Ida Sandberg

Övergödning är ett av de största problemen i Östersjön och belastar också insjövattnen. Det är viktigt att båtfarare blir medvetna om sin egen roll i övergödningssituationen och kan agera förebyggande.

En av de viktigaste åtgärderna som båtfararen kan vidta för att dämpa näringsutsläppen är att ta hand om sitt eget toalettavfall. Det toalettavfall som en person producerar under en enda dag kan, om det kommer ut i vattendraget, ge växtpotential för 2,5 kilo alger.

Det finns många slag av sugtömningsanläggningar, både flytande stationer och fasta stationer på land. Vissa är försedda med handpump medan andra drivs med el.

Läs bruksanvisningen innan du använder anläggningen. Under den kommande säsongen kommer vi att förse våra egna sugtömningsanordningar med klara bildanvisningar, vilket möjliggörs av det EU-finansierade projektet BATSECO-BOAT.

1. Öppna korken till båtens decksbeslag.
2. Ta slangen ur fästet och starta sugpumpen.
3. Tryck in slangen ordentligt i öppningen och se till att den hålls där under hela proceduren. Öppna ventilen i handtaget genom att vrida spaken i slangens riktning. Om pumpen inte är elektrisk ska septiktanken tömmas genom manuell pumpning.
4. Vrid sedan spaken tillbaka i tvärposition innan du drar ut slangen och sug till sist upp lite rent vatten så att slangen är ren och tom för följande användare. Sätt tillbaka slangen i slangfästet.
5. Stäng av pumpen. En del pumpar är tidsinställda och stänger automatiskt av sig själva.

Ta kontakt med den ansvariga instansen om anläggningen inte fungerar. Det kan vara t.ex. kommunen, hamninnehavaren eller Håll Skärgården Ren rf. Obs! Sug inte upp slagvatten med sugtömningsanläggningen!

Genom att köpa Itämeren Kirkas -produkter donerar du samtidigt 20% av avkastningen till naturskyddsarbete i Östersjön. Tack för ditt fräscha val på vår gemensamma väg mot en renare Östersjö!

Mot en klarare framtid:

Följ oss på:

Tilläggsuppgifter och beställningar Puowell.com

Av alla naturvänliga återförsäljare runt om i Finland.

Hej båtägare, hålls på kartan!

Vi på Poutapilvi vill underlätta människors vardag och skapa fungerande digitala lösningar för alla som färdas på vatten.

Den nya Sälle-servicekartan samlar ihop de viktigaste tjänsterna för den miljömedvetna båtägaren.

Bekanta dig med Sälle-servicekartan på adressen www.sallekarta.fi

SKYDDA ÖSTERSJÖN GENOM DINA VARDAGLIGA VAL – ALLAS ENGAGEMANG KRÄVS!

TEXT: Ida Sandberg

Östersjöbeskyddarna Mikko "Peltsi" Peltola och Tom Nylund gjorde förra sommaren en hel arbetsdag tillsammans med besättningen på M/S Roope, som är Håll Skärgården Ren rf:s servicefartyg i Skärgårdshavet. Arbetspasset på servicefartyget hängde ihop med inspelningen av den fem avsnitt långa serien Östersjöns beskyddare Peltsi och Tom, där duon försöker klarlägga hur Östersjön mår och hur man kan få vårt hav att må bättre.

– Eftersom vi inte kan byta ut det där havet, skulle det nog löna sig att ta hand om det. Det är fantastiskt vackert och ger oss väldigt mycket bara i rent rekreativt värde. Och hellre tittar man ju på ett välmående hav, konstaterar Peltsi.

Arbetet på M/S Roope var i sig en berikande upplevelse och en ögonöppnare för dem båda. Under arbetsdagen fick de bekanta sig med föreningens mångsidiga arbetsuppgifter inom miljövärd, som omfattar allt från tömning av soptunnor och sugtömningsstationer till att "serva utedasset" med hjälp av en käpp. De var förvånade över hur noga genomtänkta och optimerade arbetsuppgifterna var ombord på servicefartyget.

– Det var väldigt lätt att jobba där eftersom allt löpte så smidigt. Jag blev också förvånad över hur viktig Håll Skärgården Ren rf:s verksamhet är bara för att servicen i hamnarna ska fungera. Det är ju nog jätteviktigt för båtarna att man får soporna slängda på korrekt sätt och septiktanken tömd. Utan föreningen skulle systemet inte fungera, berättar Tom.

Båda två rör sig flitigt på sjön också på fritiden och anser att det är ideologiskt viktigt att vara medlem i och understöda föreningen. Tom minns redan från sin barndom hur hans pappa alltid brukade klistra det nyaste Sälle-märket på segelbåtens mast så att det gamla årtalet lyste igenom. Han har tagit till sig traditionen i fråga om sin egen kajak.

– Trots att jag inte själv använder sugtömningsstationerna, eftersom jag inte har en sådan båt, upplever jag det som lite samma sak som att alla tar med sig sin egen tallrik till köket efter att man ätit. I miljöfrågor är det viktigt att alla gör sin del. Det har sagts att det att en person kissar i havet motsvarar en hel skottkärra med alger. Så hur många skottkärror alger skulle det då bli om folk tömmer sina septiktankar i havet?, funderar Tom.

ÖSTERSJÖNS TVÅ ANSIKTEN

Under filmningarna av programmet stod det klart för Peltsi och Tom att Östersjöns situation på sätt och vis är tudelad. Det finns många rena områden där det inte syns hur dåligt havet mår och detta kan göra det svårare att inse hur läget verkligen är. Å andra sidan är det olycksbådande i vilken takt de dåliga och redan förlorade områdena, dvs. de områden där havsbotten redan är livlös, breder ut sig. I ett av seriens avsnitt fick de möjlighet att ta upp ett prov på syrelös havsbotten som luktade rentav "vedervärdigt illa". I ett annat avsnitt kunde bland annat bandtång och projekt som involverar utplantering av denna ingjuta hopp. Undervattensängar med havsbandtång fungerar som effektiva kolsänkor på havets botten och Tom blev så inspirerad av dem att han själv ville prova på att plantera växten.

– Det var verkligen alldeles häpnadsväckande fakta! Ängen kan binda lika mycket kol som en skog av motsvarande storlek. Ängen ger också skydd till de organismer som lever där, berättar Tom.

På många plan finns det alltså också hopp och ännu är spelet inte förlorat. Under filmningarna träffade Peltsi och Tom en stor skara personer som arbetar med att värna Östersjön – det finns många sådana.

– Man jobbar nog hela tiden inom det fältet, men gör vi tillräckligt och är vi tillräckligt många aktiva?, funderar Peltsi.

Vad kan du göra?

- Man kan också fundera över sitt eget bätlliv: hurdan båt brukar du vara ute med, hur ofta och hur långt brukar du åka?
- Var mer noga med dina sopor.
- Välj helst kläder i naturmaterial om du har möjlighet.
- Fiska din egen matfisk eller köp strömmings- och mörtfisk. Genom att äta dessa fiskar minskar du näringsbelastningen i vattendragen.
- Minska dina uppvärmningskostnader och vattenförbrukningen.

M/S Roope's maskinchef Kari Lahtinen fick Tom (vänster) och Peltsi (höger) som arbetskamrater för en dag

Arbetet för att skydda Östersjön kräver nu allas engagemang och förändringar i vardagslivet. Med sin serie Östersjöns beskyddare vill duon dock inte öka folks klimat- och miljöångest, utan istället skapa enkla lösningar som var en kan följa i sin vardag. När de träffat olika experter har det konkret gått upp för dem att även en liten justering av vårt agerande kan ge stor effekt. Många allmänna åtgärder för att stävja klimatförändringen kommer också Östersjön till godo. Men så som alla andra åtgärder för att bromsa klimatförändringen och bevara naturens mångfald kräver även dessa en del uppoffringar.

– Med små gärningar kan var och en göra något betydelsefullt som att börja äta strömmings- och mörtfisk, minska vattenkonsumtionen och rent generellt konsumera mindre. Vi talade också mycket om påverkansarbete i miljöfrågor. Var och en kan dela faktainformation om frågor som rör Östersjön på sociala medier, berättar Peltsi.

Peltsi och Tom uppmanar alla att fortsätta göra goda gärningar för miljön och att sprida budskapet för att vi ska få "fler som gör goda gärningar".

– Varför inte till exempel ge någon ett medlemskap i HSR rf i julklapp! Fler medlemmar bara!, utbrister Tom. **S**

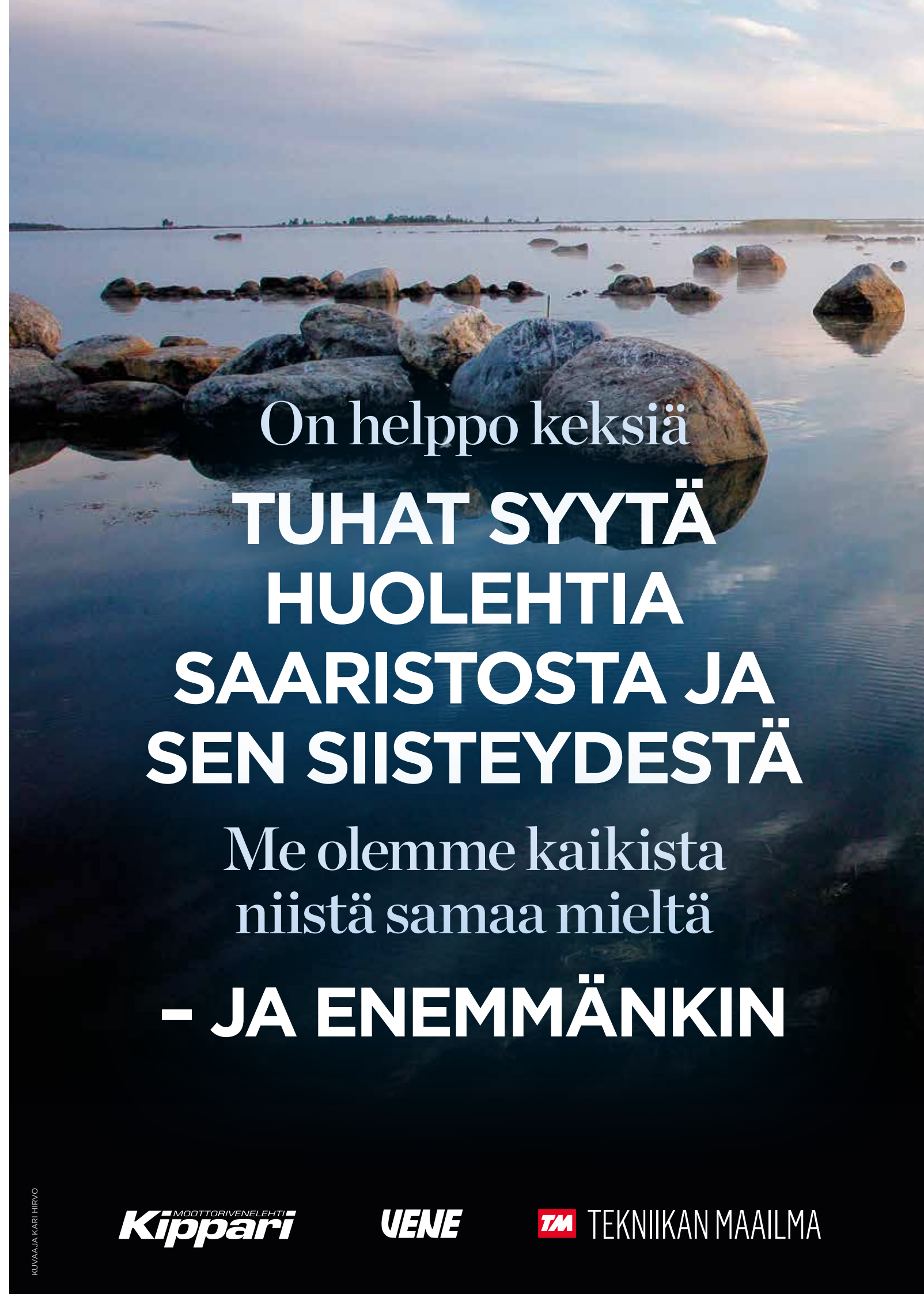

KÄNNER DU IGEN?

Främmande arter

Svaren finner du på sidan 30.

On helppo keksiä
**TUHAT SYYTÄ
HUOLEHTIA
SAARISTOSTA JA
SEN SIISTEYDESTÄ**
Me olemme kaikista
niistä samaa mieltä
- JA ENEMMÄNKIN

Häll Skargården Ren rf:s

SÄLLE-PRODUKTER

Stöd vårt arbete för vattendragen genom att köpa Sälle-produkter.

Välj HSR rf:s Sälle-produkter för att vara en vän av rena vattendrag! En betydande del av intäkterna från produktförsäljningen går direkt till skyddet av skärgårds- och insjönaturen.

Se hela urvalet av Sälle-produkter och gör en beställning i vår webbshop: www.roope-tuotteet.fi

Presenter kan också fås inpackerade utan extra kostnad! Portoavgift tillkommer.

För försäljningen av Sälle-produkterna ansvarar Åboföretaget Ocean Spirit Oy: www.oceanspirit.fi, tfn 040 761 8484

ÅTERFÖRSÄLJARE:

Bödo gästhamn (Pargas) www.bodo.fi, Design Hill (Salo) www.designhill.fi, Fantoy Marine (Vasa) www.fantoy.fi, Helsingfors Motorbåtsklubb www.new.hmvk.fi, Kahvila-Ravintola Satamakapteeni / Satamakapteeni Oy (Korpilax) www.satamakapteeni.fi, Björnsö butik och Butiksbatén Christina (Helsingfors) www.kauppalaivachristina.fi, Kivenlahden Venekerho (Esbo) www.kivenlahden-venekerho.fi, Kotka Maretarium Oy, Kustavin Lootholma (Gustavs) www.lootholma.fi, Old School Lifestyle Oy (Hajala) www.oldschoollifestyle.fi, HSR rf:s kontor i Åbo, Puumala gästhamn, Skärgårdscentrum Korpoström (Pargas) www.skargardscentrum.fi, Seapoint Pohjoisranta (Helsingfors) ja SEA-POINT Porkkala Marin (Kyrkslätt) www.seapoint.fi/asetat, Tackork Gård & Marina Oy (Nagu) www.tackork.fi, Varuhuset Wahlsten www.wahlsten.fi, Temppelein Emäntä www.temppeleinemanta.fi, Utö Handel www.uto.fi, Varuste.net (Helsingfors) www.varuste.net, Öro fortö (Kimitoön) www.visitoro.fi

VILL DU BLI ÅTERFÖRSÄLJARE?

Kontakta Ocean Spirit.

Sälle-mössa och Sälle-halsduk i merinoull

Sälle-mössan och Sälle-halsduken i merinoull håller dig varm i alla väder. Produkterna är tillverkade i Finland. Material: 100 % merinoull

Mössans pris | **39 €** Halsdukens pris | **39 €**

Sälle-mössa

Varumärket för alla som värnar om vattendragen: den klassiska Sälle-mössan! Mössan tillverkas i Finland och tack vare sin flexibla storlek passar den både barn och vuxna.

Material: 50 % ylle, 50 % polyakryl
Färger: röd, svart, mörkblå | **18,90 €**

Sälle-kökshandduk

Den här kökshandduken blir bara bättre med tiden! Tryckt på handduken finns tips om nyttiga och miljövänliga städmetoder som utnyttjar ingredienser du hittar i ditt skaffereri. Mönstret är tryckt med en s.k. pigmentmetod, som inte kräver något vatten och bara mycket lite el.

Material: Eastcoast-bomullslinne
Mått: cirka 47 cm x 67 cm

16 €

Sälles Sommargodis NYHET

Sötsugna vattenvänner gillar Sälles Sommargodis. Välj mellan hjärtmarmelad och lakrits. Bägge har tillverkats av den inhemska producenten Halva. Vilken väljer du?

Vikt: 130 g | **8,90€**

Sälle-handdiskmedel 500 ml

Sälle-handdiskmedlet är en inhemsk produkt som är märkt med nyckelflaggan och är skonsam mot huden. Dess effekt bygger på en inhemsk patenterad Fain-specialtensid, vilket innebär att man under produktionen tillvarar allt överblivet material och det utnyttjas eller återvinns. Diskmedlet innehåller inga tvålbaseerade tensider eller ytaktiva ämnen, vilket betyder att diskmedlet löses upp och sönderdelas utan problem, även om du diskar i kallt vatten. Lämpar sig även för tvålallergiker!

Tillverkare: Fainted Oy, Salo

6,90 €

Sälle-dörrmatta

Den enkla och stilrena Sälle-dörrmattan passar såväl i båten och på bryggan som i hemmet. Dörrmattans undersida är av gummi så den hålls stabilt på plats.

Mått: 39 x 58 cm
Färger: Brun och blå

12,90 €

Nyheter på ingång!

Produkturvalet kompletteras med länge efterfrågade Sälle-termosar och Sälle-termosmuggar. Termosprodukterna håller din dryck varm eller kall när du är ute på språng.

Det vattnas i munnen

Denna gång bjuds Sälles läsare på ett recept från Bodö i Skärgårdshavet. Bodö valdes för andra året i rad till årets gästhamn på mässan Vene 20 Båt. De röstande betonade bland annat den utmärkta betjäningen, stämningen i hamnen, den flytande bastun och att Bodö har skärgårdens bästa hamburgare. Hamnen drivs av företagarparet Nina Liski-Tirkkonen och Janne Tirkkonen. I år ansvarar de även för hamnverksamheten på Örö. För dem är det viktigt att hamnverksamheten är hållbar och därför är bägge hamnarna också Sälle-hamn som tar hänsyn till miljö- och säkerhetsfrågor. I hamnarna finns även Sälle-tjänster.

BODÖS SALTA KOLAKAKA

Bodös salta kolakaka smälter i munnen och är lätt att göra t.ex. på stugan. Den går snabbt att tillreda, det svåraste är bara att ge sig till tåls medan kakan stelnar i kylskåp över natten. Men vi lovar att den är värd att vänta på! Använd glutenfria kex i botten för en glutenfri variant av kakan.

Botten:

170 g digestivekex (eller vilka kex som helst går bra, eller varför inte kringlor!) + 80 g smör (eller margarin)

Fyllning:

400 g färskost (eller vaniljfärskost eller gräddfil) + 1 ½ dl socker + 1 tsk vaniljsocker + 1 msk citronsaft + en nypa salt + 2 ägg + 1 msk msk potatismjöl (eller majsstärkelse eller vanligt mjöl)

Kolafyllning:

1 dl farinsocker + 1 2/3 dl vispgrädd

1. Smula sönder kexen och blanda dem med det smälta fettet. Tryck ut blandningen i en pajform eller form med löstagbar kant. Grädda botten utan fyllning i 10 minuter i 160 grader.
2. Förbered fyllningen. Vispa färskosten och tillsätt socker, vaniljsocker, salt och citronsaft. Blanda i cirka 2 minuter.
3. Blanda i äggen och till sist potatismjölet.
4. Häll fyllningen ovanpå botten och grädda i ugn i 35 minuter. Kakan är färdig när fyllningen inte längre skvalpar.
5. Det sista skedet är kolalagret. Koka farinsocker och grädd i cirka 15 minuter
6. Om du inte är säker på om kolan är klar kan du ta ett glas med kallt vatten och droppa ner lite kolasås i vattnet. Om koladroppen sjunker till botten är såsen klar att hällas på kakan.
7. Lägg sedan kakan i kylskåpet till följande dag. Kakan blir godare om den får vänta i 1–2 dagar. Jag lovar och svär!
8. Precis innan serveringen kan kakan dekoreras med t.ex. en nypa salt, blåbär eller björnbär. Bara fantasin sätter gränserna!

ADMINISTRATION SÖDRA-FINLAND
Slottsgatan 16, 20100 Åbo
kontor tfn 02 274 5500 | salle@pssry.fi

generalsekreterare Aija Kaski
tfn 040 528 7145 | aija.kaski@pssry.fi

distriktschef Katriina Murto
tfn 050 5985181 | katriina.murto@pssry.fi

ekonomi- och personalansvarig Merelle Ahlman
tfn 040 4571 863 | merelle.ahlman@pssry.fi

kommunikationschef Nora Forsman
p. 040 455 7252 | nora.forsman@pssry.fi

kommunikationsexpert Ida Sandberg
tfn 040 457 1182 | ida.sandberg@pssry.fi

informatör Veera Säilä (på föräldraledighet)
tfn 040 455 2798 | veera.saila@pssry.fi

projektchef Hanna Haaksi
tfn 050 302 2661 | hanna.haaksi@pssry.fi

projektkoordinator Atte Lindqvist
tfn 040 458 9495 | atte.lindqvist@pssry.fi

projektkoordinator Jutta Vuolamo
tfn 040 458 9156 | jutta.vuolamo@pssry.fi

projektkoordinator Julia Jännäri (Snygg Beach)
tfn 040 455 7251 | julia.jannari@pssry.fi

SKÄRGÅRDHAVET
servicefartyg M/S Roope
tfn 0400 372 379 | okko.salo@pssry.fi

BOTTNISKA VIKEN
servicefartyg M/S Roope-Botnia
p. 050 557 5022 | mikael.thoden@pssry.fi

INSJÖ-FINLAND
Schaumanintie 5, 57230 Nyslott
tfn 015 514 648 | roope.jarvisuomi@pssry.fi

distriktschef Eeva Taimisto
tfn 0400 555 098 | eeva.taimisto@pssry.fi

distriktssekreterare Veli-Matti Hartikainen
tfn 045 773 47989 | veli-matti.hartikainen@pssry.fi

SAIMEN
servicefartyg M/S Roope-Saimaa
tfn 0400 165 635 | roopesaimaa@pssry.fi

PÄIJÄNNE
servicefartyg M/S Roopetar
tfn 040 755 3413 | roopetar@pssry.fi

BIRKALAND OCH ÖSTRA FINSKA
Administreras från Åbo
tfn 02 274 5500

SÄLLE-PRODUKTER
försäljning och produktinformation
Ocean Spirit Oy Ab | Slottsgatan 37 b, Åbo
tfn 040 761 8484 | info@oceanspirit.fi
www.oceanspirit.fi
www.roope-tuotteet.fi

Huvudsamarbetspartner

Helvar

KappAhl

otavamedia

SARLIN

TURKU ENERGIA

VIKING LINE

ÅLANDSBANKEN

Samarbetspartner

Aurinkosähkötalo Eurosolar Oy

DATAITTO

Finnlines

Hankintakumppanit

LYYTI

MAKIA EST.2001 — HELSINKI

MOBIMAR

MOLOK

PAU HAUS

PROSAIL

DB SCHENKER

ÅBO SVENSKA TEATER

Understödsföreningar

Arifin Oy
Arkitektbyrå Kasper Järnefelt Ab
Astrum Vene Oy
Audico Systems Oy
Aurakorro Oy
Baltic Yachts Oy Ab Ltd
Benny's Trading Oy
Björkholm mökit Oy
Blue Ocean Oy
Bore Ltd
Botnia Marin Oy Ab
BotniaRosk Oy Ab
Christian Berner Oy
DataTaito Turku
EKE-Finance Oy
EKM Service Ab Oy
Esleyhtiö Oy
Etelä-Karjalan Jätehuolto Oy
Etelä-Karjalan Virkistysaluesäätiö
Forststyrelsen
Föreningen Nylands friluftsområden

Galleria Gumse
Garmin Nordic Finland
Happy Fish Shop Oy
Herrankukkaro Oy
HP Finland Oy
Huiskulan Puutarha Oy
Idemia Finland Oy
Idäntie Ky – Österled Kb
Inhan Tehtaat Oy Ab
ITpoint Oy
Jouko Lindgren Oy
Karl Forsström Ab
Kone-Yijälä Oy
Lahnakoski Oy Ab
Leevene Oy
Lesjöfors Springs Oy
Lyyti
Marinetek Finland Oy
Mercury Marine
Naantalin Neliöt Oy

Nordkalk Oy
Oili Jalonen Oy
Pernod Ricard Finland Oy
Profiweld Oy Ab
Rausanne Oy
Rederi Ab Nathalie
Ruisrock
Saimaa Geopark ry
Saimaa Terminals Oy Ab
Savorak Oy
Scandi Yachts Oy Ab
Stormossen Oy Ab
Sulkavan Suursoudut
Suomen Akkukeräys Oy
Suomen Nuorisopurjehtijat ry
Tallink Silja Oy Ab
VG-Sailing Oy
Venemaailma Turku
Wikro Marin
Åbonejdens Andelsbank